

RAPORT ROCZNY

Instytutu Misesa

01.10.2021 – 30.09.2022

Spis treści

4 Słowo wstępu	20 Kampanie z bezpłatnymi e-bookami
6 Dlaczego tworzymy Instytut Misesa	21 Podkast „Ludzkie gadanie”
8 Patron	22 Konkurs na esej
10 Profesor Witold Kwaśnicki – wspomnienie	23 Dzień wolności sektora prywatnego
12 Wydawnictwo	24 Raporty
14 Instytut Misesa w liczbach	26 Instytut w mediach i obecność publiczna
15 Mises.pl	28 Sukcesy kadry naukowej Instytutu
16 Kampania 1%	30 Wsparcie dla Ukrainy
17 Szkoły Instytutu Misesa	32 Finanse
18 VIII Zjazd Austriacki	34 Zespół
19 Finansowanie społecznościowe	36 Podsumowanie

Słowo wstępu

Drodzy przyjaciele Instytutu Misesa, Mykhailo, Dmytro, Samen, Olexander. To imiona członków zaprzyjaźnionej organizacji Ukrainian Students for Freedom (USF). Podobnie jak Wy zafascynowanych myślą Ludwiga von Misesa, kochających wolność, mających wielkie plany na przyszłość i całe życie przed sobą.

Niestety, tych planów nie będzie już dane im zrealizować.

To imiona czterech libertariańskich bohaterów, którzy swoje życie oddali, walcząc w obronie wolności przed barbarzyństwem rosyjskiej agresji. Chcę żebyście zapamiętali je bardzo dobrze.

Wkrótce upłynie rok od kiedy 24 lutego rządzący Rosją tyran postanowił odmrozić tłaczę się od 2014 roku wojnę z Ukrainą. Ciężko mi zliczyć, ile razy w tym czasie myślałem o tym, co do powiedzenia na ten temat miałby Mises.

Co czułby, widząc jak Lwów – miasto jego narodzin – raz po raz pogrąża się w ciemności spowodowanej atakami na infrastrukturę cywilną, a na ulice nieopodal jego rodzinnej kamienicy upadają rosyjskie bomby. Co myślałby dziś o ludziach, którzy, podając się za obrońców liberalizmu, próbują usprawiedliwiać agresora i odmawiać prawa do obrony słusznie broniącej się ofierze.

Sądzę, że najlepszą odpowiedź znajdziemy, sięgając ponownie do jego dzieła wydanego w cieniu dwóch wielkich wojen.

„Celem liberalizmu jest pokojowa współpraca wszystkich ludzi, jak również pokój pomiędzy narodami”.

W ten sposób polityczny cel idei, której obronie poświęcił całe swoje życie, zdefiniował w *Rządzie Wszchemogącym* Ludwig von Mises. To właśnie pokój, a nie nawet własność czy wolność umieścił na pierwszym miejscu. Jego rozumowanie było jasne: wojna to logiczna konsekwencja etatyzmu i nadmiernego rozrostu państwa. Niekompatybilność wojny i kapitalizmu – jak pisał w *Ludzkim Działaniu* – oznacza, że wojna i rozwinięta cywilizacja są ze sobą sprzeczne.

Doskonale widzimy to dziś, pamiętając sceny nieludzkiego okrucieństwa z ulic Buczy, Irpienia, Borodzianki i Hostomela.

W *Ludzkim Działaniu* Mises zauważa jednak, że samo „pokonanie agresora nie wystarczy by osiągnąć trwałą pokój. Konieczne jest odrzucenie ideologii (etatyzmu), która powoduje wojnę”.

To właśnie walka z przyczynami wojny i uświadamianie, że droga do pokoju nie wiedzie przez umacnianie i centralizację władzy państwa jest dziś najważniejszym zadaniem nas wszystkich. To właśnie najważniejsze zadanie, jakie postawił przed nami Ludwig von Mises.

Jestem pewny, że wspólnie, w 2023 roku, będziemy w stanie mu sprostać.

Mikołaj Pisarski,
Prezes Zarządu Instytutu Misesa

Dlaczego tworzymy Instytut Misesa

Zyjemy wizją świata, w którym społeczeństwo się bogaci, ubóstwo zanika, a innowacje poprawiają standard życia. Chcemy żyć w świecie, w którym doceniana jest rola twórców dobrobytu, a negatywnie ocenia się jego umyślnych i przypadkowych wrogów. Uważamy, że aby świat dążył ku temu ideałowi, potrzebne jest powszechne zrozumienie roli idei w życiu gospodarczym, a szczególnie idei pokojowej współpracy i wymiany handlowej. Dlatego naszą misją uczyniliśmy promowanie wiedzy ekonomicznej. Staramy się osiągnąć ten cel na dwa sposoby:

Tworzymy pomniki wiedzy – książki, artykuły, nagrania audio i wideo – z których mogą czerpać wszyscy poszukujący wiedzy o lepszej przyszłości.

Kształcimy elitę polskich ekonomistów – naukowców i popularyzatorów.

Hipermerytoryczność

Uważamy, że podstawowym orężem w walce o lepsze jutro, jest skutecznie komunikowana prawda o roli przedsiębiorczości w życiu gospodarczym i ukrytych kosztach biurokracji i interwencji państwa. Dlatego też skupiamy się na komunikowaniu prawd ponadczasowych i dogłębnie zbadanych. Jeśli w formie stosujemy czasem zabiegi retoryczne odwołujące się do emocji, to tylko służebnie wobec celów merytorycznych. One pozostają podstawą naszej misji.

Apolityczność

Głęboko wierzymy w słowo Lorda Actona o władzy i jej potencjale do korumpowania nawet dobrych ludzi. Dlatego staraliśmy się unikać polityki, zarówno w działaniu, jak i w tym, jak jesteśmy odbierani. Nie wiążemy naszych nadziei na zmianę społeczną z żadną opcją polityczną.

Depersonalizacja przekazu

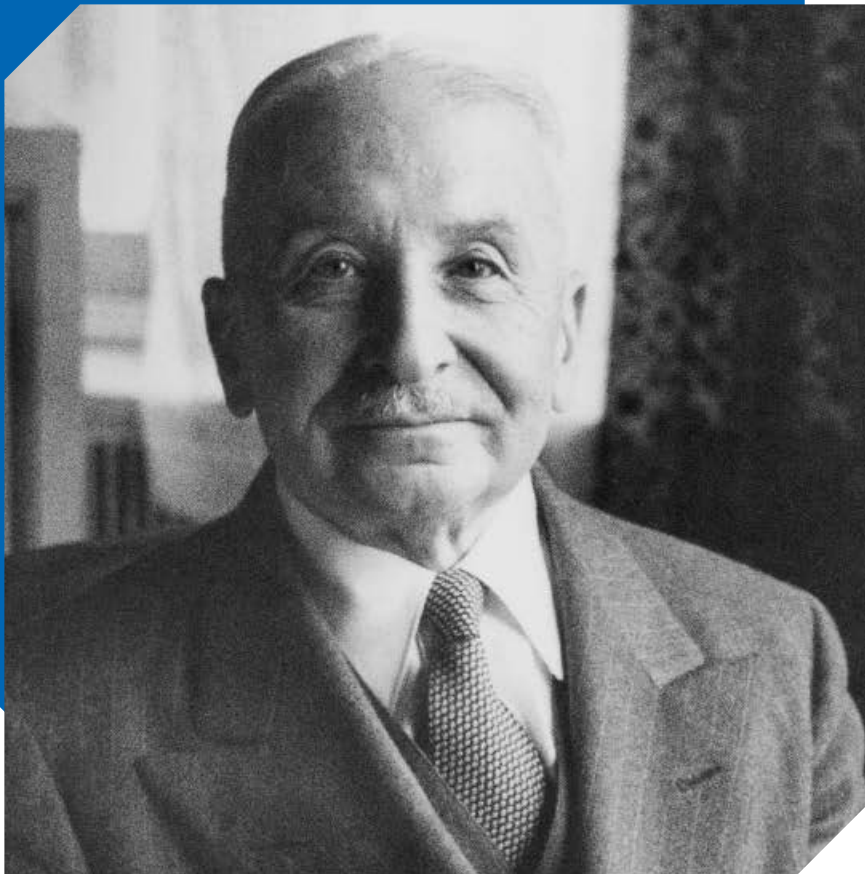
Zawsze odnosimy się do idei. Gdy pojawia się nowy pomysł na uregulowanie rynku pracy, nie interesują nas personalia pomysłodawców, historia ich rodziny czy życie osobiste. Unikamy sporów personalnych, a z przeciwnikami i sojusznikami chcemy „różnić się pięknie i mocno”, by nie zamykać drogi do przyszłej współpracy tam, gdzie nasze cele będą się zbiegały.

Wydajność

Mając świadomość ogromu stojącego przed nami wyzwania, chcemy wkładać pracę tam, gdzie będzie dawała efekty przez lata. Stąd skupienie na pomnikach wiedzy – one zostaną, nawet gdy my przeminiemy. By pomniki mogły powstawać, potrzebujemy doskonale wykształconych twórców, a dla ich upowszechnienia – rzeczników idei. Dlatego inwestujemy zarówno w dzieła permanentne, jak i w proces odnajdywania i kształcenia talentów, które będą z nami wspólnie pracować przy dalszej realizacji naszej misji.

Cierpliwość

Zmiany społeczne to proces na lata. Nie oczekujemy, że przeforsowanie pojedynczej ustawy znacząco zmieni nasz dobrobyt. Dlatego nasza praca skupia się na projektach długofalowych. Nie oznacza to, że nie ma ona doraźnych skutków. Głęboko wierzymy, że już teraz nasi wychowankowie mogą i zmieniają klimat dotyczący przedsiębiorców czy regulacji. Niczym rozłożony na lata turniej przeciągania liny, nie możemy odpuścić walki o umysły i serca ludzi, bo przewaga przesunie się w stronę przeciwników naszych idei. Parafrazując wybitnego popularyzatora ekonomii, Frederica Bastiata – budujemy długofalowe zmiany, jednocześnie ciesząc się zarówno z tych sukcesów, które widać, jak i tych, których nie widać.

Patron

Zarówno nasza wizja, misja, jak i wartości inspirowane są postacią Ludwiga von Misesa, najważniejszego w naszej ocenie ekonomisty dwudziestego wieku. Wybitny umysł Misesa przez lata skupiał się nad dogłębnym poznaniem prawd rządzących ludzkim działaniem. Zwany „Ostatnim rycerzem liberalizmu”, Mises zawsze odnosił się do idei, nie do ludzi; nie wiązał się z partiami politycznymi; cierpliwie pracował nad swoimi dziełami nawet wtedy, gdy los był przeciwko niemu.

Ludwig von Mises (1881-1973) urodził się we Lwowie, a staranną edukację odebrał w cesarskim Wiedniu. Pochodził z rodziny świeckich żydów – zasłużonych m.in. dla rozwoju austriackiej kolei. Jego brat, Richard, został znanym matematykiem – rozwinął zwłaszcza rachunek prawdopodobieństwa. Ludwig początkowo interesował się prawem i historią, jednak w 1903 roku do jego rąk trafił egzemplarz książki *Zasady ekonomii* Carla Mengera. Elegancja i logika wywodu Mengera sprawiły, że kolejne 70 lat życia Mises poświęcił rozwijaniu ekonomii.

Kolejne lata życia Misesa to następne ważne publikacje ekonomiczne. Cztery najważniejsze dzieła w jego dorobku to: *Teoria pieniądza i kredytu* (1912), *Socjalizm* (1922), *Ludzkie działanie* (1949) i *Teoria a historia* (1957). Dzięki tym książkom wiemy m.in., że cykle koniunkturalne to nie naturalna przypadłość kapitalizmu, ale skutek politycznych manipulacji stopą procentową przez banki centralne. Mises wyjaśnił także, dlaczego socjalizm – pozbawiony kalkulacji ekonomicznej – nie może działać jako system gospodarczy, nawet jeśli wszyscy mieszkańcy socjalistycznego kraju byłiby aniołami bez skazy.

Warunki, w jakich Mises tworzył swoje dzieła, były dalekie od komfortowych. Podczas I wojny światowej Mises walczył na froncie w armii austriackiej. W okresie międzywojennym, gdy naziści przygotowywali się do przejęcia władzy w Austrii, zmuszony był opuścić Wiedeń i przenieść się do Szwajcarii. Podczas II wojny światowej udało mu się z żoną uciec przez Francję do Stanów Zjednoczonych, gdzie osiadł do końca życia.

Chociaż w Stanach Zjednoczonych nie zyskał uznania w środowisku akademickim, to stał się aktywnym obrońcą wolności gospodarczej poprzez wygłaszanie licznych wykładów i publikację książek skierowanych do szerszej publiczności. Udało mu się także stworzyć grupę uczniów, którzy przekazali następnym pokoleniom jego dorobek i stworzyli podwaliny pod obecnie obserwowany rozwój austriackiej szkoły ekonomii. W Stanach Zjednoczonych prężnie działa Ludwig von Mises Institute, do którego założenia przyczynił się najzdolniejszy uczeń Misesa – Murray Rothbard. Austriacka szkoła ekonomii rozwija się także w licznych ośrodkach akademickich – jak George Mason University w Stanach Zjednoczonych, Universidad Rey Juan Carlos w Madrycie czy CEVRO w Pradze. Intelktualni spadkobiercy Misesa wydają dziś własne czasopisma naukowe, organizują konferencje czy działają w licznych wolnorynkowych organizacjach na całym świecie.

19 lipca 2022 roku, w wieku 70 lat, zmarł prof. Witold Kwaśnicki, Przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Misesa.

Profesor Witold Kwaśnicki – wspomnienie

B było słoneczne popołudnie 2 października 2000 roku, kiedy bramy Uniwersytetu Wrocławskiego przekroczyło ponad stu pierwszoroczników, zasiadających w amfiteatrze i wyczekujących z ekscytacją kontaktu z wyższą nauką. Jaki był pierwszy wykład zaczynających studia ekonomii? Mikroekonomia.

Ale nie tylko oni byli w tym dniu debiutantami. Na salę wkroczył szczupły, delikatnie łysiejący brunet w ciemnym garniturze. Tym bohaterem po drugiej stronie katedry był 48-letni profesor, rozpoczynający całkowicie nowe akademickie życie, które miało dostarczyć mu przez kolejne dwadzieścia dwa lata przygód, jakich się nie spodziewał. Sięgnął po pisak i powolnie notował na tablicy swoje imię i nazwisko, mówiąc: „Nazywam się Witold Kwaśnicki”. Odwrócił się w naszą stronę, a następnie bez przekonania

z powrotem w stronę tablicy, pisząc już drżącą ręką „prof.” i dodając słabo słyszalnym głosem: „jestem profesorem, ale ja nie lubię tytułów”. Jeden ze studentów odwrócił się do swojego kolegi i powiedział: „o, fajnie, chce nam się przypodobać, że niby nie lubi tytułów” – to słowa rzucone na wiatr, bowiem szybko się stało jasne, że wszelkie kontakty z profesorem Kwaśnickim to było coś zupełnie innego niż wszystko. Zawsze, każdym swoim gestem, mową ciała, niebywałą elegancją, intonacją i słowem chciał mieć

stuprocentową pewność, że nikogo nie wprowadza w uczucie dyskomfortu i że nie buduje zbędnego dystansu.

Kilkanaście miesięcy później na wykładzie z makroekonomii zasiadł student pierwszego roku prawa i prezes wrocławskiego oddziału Kolibra. Skąd się tam wziął? Wpadłem na niego w przerwie między zajęciami i jak to często bywało powymienialiśmy między sobą uwagi o naszych prowadzących. Powiedziałem, że idę akurat na wykład z makroekonomii, więc spytał z przekąsem: „A z kim to masz? Pewnie z jakimś etatystą?”. Uśmiechnąłem się lekko pod nosem i odparłem: „A wiesz, chodź ze mną, to sobie posłuchasz”. Poszedł ze mną. I sobie posłuchał. Między innymi o Tannehillach. Ostatni raz miał tak wielkie oczy, gdy w dzieciństwie oglądał „E.T.”. A jakiś czas później został prezesem Koła Naukowego Ogólnej Teorii i Ekonomii i pierwszym prezesem Instytutu Misesa.

Witek uwielbiał rozmawiać z ludźmi na tematy wszelakie. Obojętnie czy były to pogadanki na temat koszenia trawy, najnowszego tekstu Edmunda Phelps’a, czy muzyki Krzysztofa Komedy, bo czerpał przyjemność z rozmowy z każdym, okazując swoją zaraźliwą i nieograniczoną serdeczność. W dobie rosnącego pośpiechu nigdy nie odmawiał sobie, by zamienić trochę więcej słów ze swoim rozmówcą, obojętnie, czy było to załatwienie administracyjnej sprawy, czy egzamin dyplomowy. Zawsze z optymizmem patrzył w przyszłość, choćby nie wiadomo w jak przygnębiających barwach się rysowała. Gdy już wiedział, że jest śmiertelnie chory i nigdy w życiu nie wypije ani kropli alkoholu, w trakcie jednej z naszych długich rozmów powiedział: „Mój drogi, o tym moglibyśmy jeszcze dłużej pogadać. Zrobimy to kiedyś, gdy razem napijemy się metaksy”.

22-letnią karierę akademicką profesora Kwaśnickiego traktuję niezwykle personalnie, gdyż jego nowa życiowa ścieżka pokryła się chronologicznie z moją nową ścieżką. Jego pierwszy dzień na uniwersytecie to mój pierwszy dzień na uniwersytecie. Miałem z nim podstawowe kursy ekonomiczne, mikroekonomię i makroekonomię, których trzon programowy

budował po raz pierwszy w swoim życiu, przenosząc się wtedy na nowo utworzony kierunek „ekonomii” na Uniwersytecie Wrocławskim. Byłem jego magistrantem, doktorantem, pracownikiem. Tworzyłem z nim koło naukowe i „kolokwia Cassirera”, w trakcie których mogłem się przekonać, że dla mojego profesora nauka nie kończy się na oficjalnych programach nauczania. Słowo „Uniwersytet” od zawsze oznaczało dla mnie Witolda Kwaśnickiego.

Profesor od wielu lat zaangażowany był w działalność społeczną i edukacyjną. W pewnym momencie można było się zreflektować, że trudno znaleźć w Polsce organizację wolnościową, która nie korzystałaby z jego merytorycznego wsparcia. Instytut Misesa zawdzięcza bardzo wiele profesorowi. Zawsze nas wspierał merytorycznie i nie tylko. Zarówno jeśli chodzi o udział w organizowanych wydarzeniach czy redakcje przygotowywanych książek. Znacząca część obecnej i przeszłej kadry Instytutu to jego uczniowie i dyplomanci. Miał ogromną satysfakcję z kształcenia swoich następców i niezaspokojony głód z tym związany. Kiedy na planowany półformalny jubileusz dwudziestu dwóch lat jego pracy zapraszałem Jego intelektualnych przyjaciół z Krakowa, Warszawy, Szczecina, Lublina, Białegostoku, czy nawet Denver, nikt się nie zaważał. Nikogo nie musiałem namawiać na przyjazd.

Witku, dzięki Ci za dwadzieścia dwa lata uniwersytetu w najlepszej możliwej odsłonie. Zawsze powtarzałeś studentom na początku ich intelektualnej ścieżki, że powinni być principled, prepared and patient. Bo byłeś przekonany, że trzeba być zasadniczym i przygotowanym, a wtedy prędzej czy później doczeka się swoich sukcesów. Akademickie dzieci, które po sobie pozostawiłeś, wezmą to sobie do serca.

A zresztą, kiedyś Ci o tym poopowiadam. Gdy razem napijemy się metaksy.

dr hab. Mateusz Machaj,
prof. UW, fundator Instytutu Misesa

Wydawnictwo

Wydawnictwo Instytutu wydało w minionym okresie pięć nowych książek. We współpracy z Freedom Publishing opublikowaliśmy **Otwarte granice Bryana Caplana** – naukowy komiks na temat ekonomiczny i etycznych aspektów swobodnego przepływu ludzi pomiędzy granicami. Autor w zabawny i przystępny sposób argumentuje za tym, że swobodna imigracja przynosi więcej korzyści niż kosztów (ekonomicznych, społecznych, kulturowych). Książka okraszona jest ilustracjami znanego rysownika Zacha Weinersmitha.

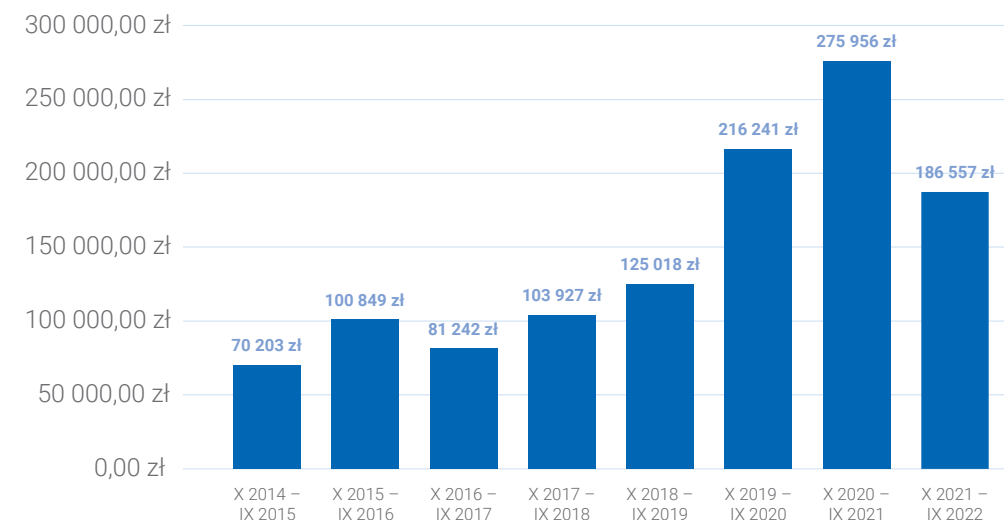
Na Zjeździe Austriackim w Nowym Sączu swoją premierę miała książka: *Niech żyje rewolucja. 150 lat Zasad ekonomii Carla Mengera*. Jest to zbiór naukowych artykułów zredagowanych przez dr Alicję Sielską. Dotyczą one dorobku założyciela szkoły austriackiej – Carla Mengera – i obejmują szeroki zakres tematyki: od historii myśli ekonomicznej, przez metodologię i teorię ekonomii po historię gospodarczą i analizę współczesnych zjawisk ekonomicznych „oczami” Mengera.

Instytut wydał także ważną książkę Deirdre McCloskey i Alberto Mingardiego zatytułowaną *Mit przedsiębiorczego państwa*. **Autorzy rozprawiają się w niej z koncepcją przedsiębiorczego państwa Mariany Mazzucato**. Tłumaczą, dlaczego to liberalne idee i otwarcie na przedsiębiorczość prowadzą do rozwoju oraz wskazują na liczne błędy w rozumowaniach zwolenników państwowego programowania procesów rozwoju.

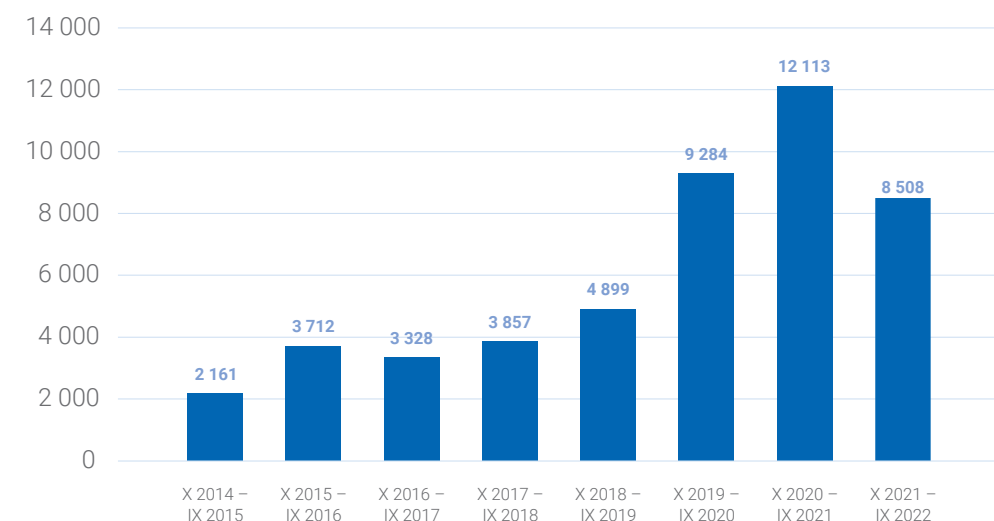
Kontynuowaliśmy także wydawanie książek dla dzieci o bliźniętach Tuttle. Do czytelników trafiły kolejne dwie pozycje z tej serii: *Bliźnięta Tuttle i złota reguła*, *Bliźnięta Tuttle w poszukiwaniu Atlasa*. Autorem obu jest oczywiście Connor Boyack.

W roku 2021/2022 **sprzedaliśmy łącznie około 8,5 tysiąca książek** w postaci papierowej, elektronicznej lub dźwiękowej. Choć jest mniej niż w rekordowych pandemicznych latach, gdy książki cieszyły się niezwykłą popularnością, to i tak jest **trzeci najlepszy wynik sprzedażowy w historii Instytutu**.

przychody wydawnictwa

liczba sprzedanych książek

Instytut Misesa w liczbach

774 483

zasięg wszystkich postów

1 099

nowe polubienia

24 007

polubienia na koniec okresu

516,7 k

zasięg

875

nowi obserwujący

4819

obserwujący na koniec okresu

63 236

wyświetlenia

7749,8 h

łączy czas oglądania

577

nowe subskrypcje

8742

subskrypcje na koniec okresu

Mises.pl

Portal mises.pl to największy zbiór tekstów ekonomicznych w polskim Internecie, publikujemy także artykuły z innych dziedzin – zwłaszcza filozofii polityki. W minionym roku zwiększyliśmy nasze zasoby o 149 nowych artykułów.

W tym czasie na portalu mises.pl największą popularnością cieszył się teksty naszych ekspertów a nie tłumaczenia tekstów obcojęzycznych jak miało to miejsce w latach ubiegłych.

AUTOR	TYTUŁ	LICZBA ODSŁON
dr Mateusz Benedyk	Deflacyjne światło w tunelu	3 015
dr Łukasz Jasiński	7 powodów, żeby zrezygnować z publicznego systemu ochrony zdrowia	2 293
dr hab. Arkadiusz Sieroń	Jakie są prawdziwe przyczyny greckiego kryzysu?	2 147
dr Łukasz Jasiński	Singapur – czy to dobry przykład rynkowego systemu ochrony zdrowia?	1 971
Instytut Misesa	Czym jest Ekonomia Austriacka?	1 962

Kampania 1%

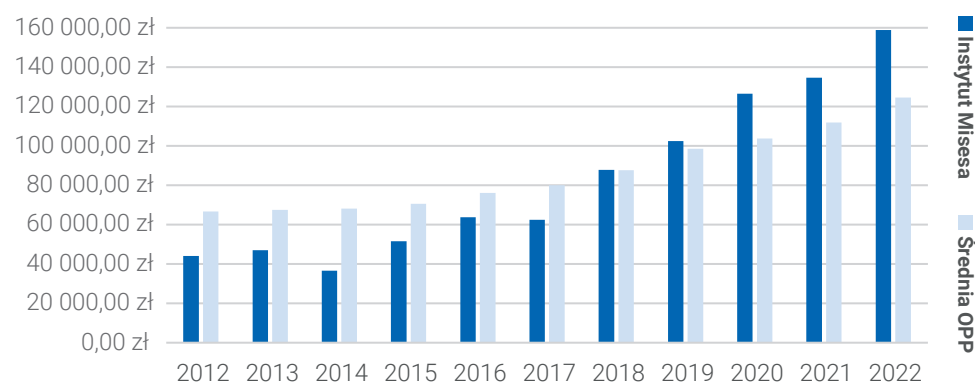
Polscy podatnicy uwolnili ponad **150 tysięcy złotych!**

W rok 2022 wchodziliśmy w atmosferze dyskusji dotyczących zawłości tzw. Nowego Polskiego Ładu. Instytut Misesa zachęcał do skorzystania ze sprawdzonej **ulgi dla wolności** – dzięki 1% możemy decydować o przeznaczeniu chociaż małej części odbieranego nam w podatkach dochodu.

Kwotę **158 863,04 zł** podatnicy zdecydowali się zainwestować w edukację ekonomiczną, zamiast oddać ją państwu. Udało się zebrać **ponad 15%** więcej i tym samym pobić zeszłoroczny rekord.

Dane dotyczące 1% pokazują, że przekaz Instytutu Misesa znajduje coraz większe zrozumienie – radzimy sobie coraz lepiej również na tle innych organizacji pozarządowych.

Serdecznie dziękujemy za zaufanie! Prosimy pamiętać o **KRS: 0000174572** w kolejnym roku!

Szkoły Instytutu Misesa

Szkoła Ekonomiczna

W dniach 14-18 września odbyła się **IX Szkoła Ekonomiczna Instytutu Misesa**. W pięknej mazowieckiej miejscowości Falenty czterdziestka młodych ekonomistów miała możliwość czerpać wiedzę o gospodarce wprost od najwybitniejszych przedstawicieli ASE w naszym kraju.

Poza rozważaniami teoretycznymi, uczestnicy szkoły pochyliłi się również nad najbardziej aktualnymi problemami dnia dzisiejszego jak inflacja, czy ekonomiczne aspekty wojny.

Na koniec szkoły nie mogło zabraknąć egzaminu w którym szczególnie wyróżnili się Mateusz Czyżniewski, Jakub Konończuk i Michał Gutowski, którzy zajęli odpowiednio pierwsze, drugie i trzecie miejsce.

Szkoła Filozofii Polityki

Szkoła Ekonomiczna doczekała się również młodszej siostry – planowanej od dawna **Szkoły Filozofii Polityki**. **Pierwsza jej edycja odbyła się w dniach 18-22 maja 2022 roku** w Białobrzegach nad malowniczym Jeziorem Zegrzyńskim.

Zakwalifikowani na nią adepci filozofii politycznej prowadzili dyskusje i słuchali wykładów, w gronie których nie zabrakło takich nazwisk jak **dr hab. Dariusz Juruś, dr hab. Łukasz Dominiak, dr Paweł Nowakowski czy Norbert Slenzok**.

Spośród 40 uczestniczących w szkole stypendystów, 32 podeszło do egzaminu, a ośmiu zdało go, wyróżniając się szczególną wiedzą. Na największe uznanie zasłużyli sobie zwycięzcy pierwszego, drugiego i trzeciego miejsca; Kacper Mrozek, Paweł Szarmach i Tymoteusz Ogłaza.

VIII Zjazd Austriacki

Po pandemicznej przerwie wróciliśmy do dużych wydarzeń stacjonarnych, dzięki czemu mogliśmy spotkać się w Nowym Sączu na VIII Zjeździe Austriackim.

Dlaczego Nowy Sącz? To właśnie w tym miejscu urodził się Carl Menger, ojciec austriackiej szkoły ekonomii. Dlatego w 150 rocznicę wydania *Zasad Ekonomii* jego autorstwa zorganizowaliśmy konferencję **pod hasłem „Menger w mieście narodzin”**. To właśnie jego postać była tematem większości wystąpień zaproszonych gości, a także przedmiotem dyskusji podczas paneli.

Na zakończenie Zjazdu zaprezentowaliśmy trailer filmu o Carlu Mengerze i narodzinach austriackiej szkoły, nad którym pracujemy wspólnie z Tomaszem Agenckim.

Finansowanie społecznościowe

Zbiórka na wydanie II tomu biografii Misesa

W 2022 roku przeprowadziliśmy zbiórkę na rzecz wydania II tomu biografii Ludwiga von Misesa autorstwa Jörga Guido Hülsmanna. Ponad **60 darczyńców** wsparło to wydanie **kwotą 26 550 zł**.

Biografia Ludwiga von Misesa cieszyła się zainteresowaniem odkąd ogłosiliśmy plan jej wydania. Nasi czytelnicy wspierali publikację jeszcze przed rozpoczęciem zbiórki! Razem z wcześniejszymi wpłatami udało się zebrać **36 286,10 zł**.

W 2020 roku wydaliśmy pierwszy tom biografii Misesa opowiadający o jego dzieciństwie, młodości i wczesnej

twórczości. Drugi tom biografii opowiada o jego losach po pierwszej wojnie światowej. Opisuje jego działalność w Austrii i współpracę z Friedrichem Augustem Hayekiem, wyjazd do Genewy i późniejszą emigrację do Stanów Zjednoczonych podczas toczącej Europy drugiej wojny światowej oraz rolę Misesa w rozwoju ruchu libertariańskiego za oceanem.

Dzięki wsparciu darczyńców biografia najważniejszego ekonomisty XX wieku jest już w całości dostępna po polsku! Serdecznie dziękujemy!

Zbiórka na produkcję filmu o Carlu Mengerze

W grudniu 2021 rozpoczęliśmy zbiórkę funduszy na produkcję filmu o założycielu austriackiej szkoły ekonomii – Carlu Mengerze.

Dzięki hojności **ponad 150 darczyńców** do końca września 2022 udało się **zebrać 122 043,00 zł**. Zdecydowaliśmy się kontynuować zbiórkę w kolejnych miesiącach – potrzebujemy wsparcia darczyńców, żeby pokryć koszty promocji powstającego filmu.

Film powstaje w związku ze 150 rocznicą wydania *Zasad Ekonomii* – dzieła Carla Mengera, od którego swój początek bierze szkoła austriacka. Zdjęcia dokumentalne realizujemy na terenie Austrii, Czech, Polski oraz we Francji.

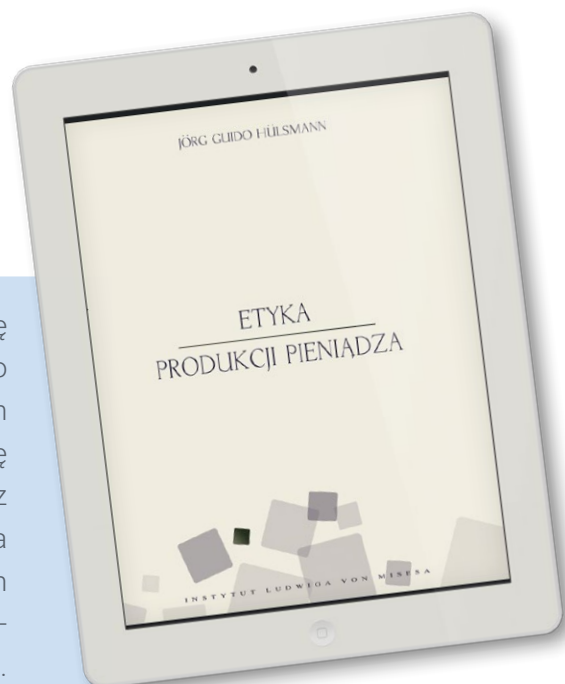
Głównym mecenasem filmu jest pan Bartosz Baranowski. Wszystkim darczyńcom serdecznie dziękujemy!

Kampanie z bezpłatnymi e-bookami

Chcemy utrzymać kontakt z naszymi Sympatykami, a wiemy, że publikowane przez nas w mediach społecznościowych materiały nie docierają do wszystkich.

Dlatego właśnie usprawniliśmy komunikację drogą mailową, kontynuując wysyłkę cyklicznego newslettera oraz maili dotyczących interesujących wydarzeń czy promocji w naszym sklepie. Na listę mailingową zapisać się można m.in. poprzez stronę dolacz.mises.pl. W podziękowaniu za zapis do bazy subskrybentów, oddajemy naszym Czytelnikom bezpłatne e-booki w odpowiednich dla każdego rodzaju czytników formatach. Co jakiś czas uaktualniamy dostępny do pobrania materiały. Nie są to przypadkowe dzieła, dlatego w ubiegłym roku do szerokiego grona odbiorców trafiła **Etyka produkcji pieniądza – obowiązkowa pozycja w inflacyjnych czasach**.

W powszechnym odczuciu produkcja pieniądza różni się zasadniczo od produkcji innych dóbr. Tymczasem Jörg Guido Hülsmann pokazuje, że można ją analizować za pomocą tych samych narzędzi, którymi posługujemy się zwykle w ekonomii i etyce. Głównym tematem książki są społeczne, kulturowe i duchowe skutki inflacji, której inicjatorem jest rząd. Hülsmann podkreśla rolę pieniądza w gospodarce rynkowej i omawia moralne zagadnienia związane z konkurencją na rynku produkcji pieniądza.

Podkast „Ludzkie gadanie”

Mateusz Benedyk nagrał ze swoimi gośćmi kolejne **dziewięć odcinków „Ludzkiego gadania”** – podcastu o ekonomii i wolności. Najczęściej powracającym tematom rozmów była oczywiście inflacja, która wyjątkowo silnie uderzyła w kieszenie Polaków w zeszłym roku.

Goście Mateusza rozmawiali z nim także na takie tematy jak: metodologia ekonomii, tworzenie filmów o historii myśli ekonomicznej czy kontrowersje związane z publiczną opieką zdrowotną. Wszystkie odcinki można wysłuchać na YouTube, Spotify, Apple Podcast, Google Podcast, Mixcloud i na innych serwisach streamingowych.

Konkurs na esej

Widmo inflacji krąży nad Polską. Inflacja to temat niezwykle ważny i głośny w ostatnim czasie, dlatego postanowiliśmy zorganizować konkurs na esej pod tytułem „Widmo inflacji krąży nad Polską i światem”.

Kapituła w składzie:

- dr hab. Arkadiusz Sieroń
- Joanna Turowska
- dr Mateusz Benedyk
- Przemysław Rapka

spośród nadesłanych prac, postanowiła nagrodzić następujące teksty:

Maciej Grobelny
autor otrzymał 1000 złotych nagrody i bon na książki Instytutu Misesa o wartości 250 zł

II miejsce

Mateusz Michnik
autor otrzymał 1500 złotych nagrody i bon na książki Instytutu Misesa o wartości 350 zł

I miejsce

Mikołaj Ciszewski
500 złotych nagrody i bon na książki Instytutu Misesa o wartości 200 zł

III miejsce

Dzień wolności sektora prywatnego

W roku 2022 po raz kolejny Instytut policzył dzień wolności sektora prywatnego – dzień, w którym symbolicznie przedsiębiorcy i pracownicy wytwarzający prywatną część PKB przestają finansować wydatki państwa i zaczynają pracować na siebie.

Według naszych szacunków ten dzień przypadł w 2022 r. 4 lipca. Chociaż rok 2021 przyniósł pewną ulgę sektorowi prywatnemu po rozbuchanych pandemicznych wydatkach roku 2020 – dzień wolności sektora prywatnego przesunął się z 23 lipca na 2 lipca, to i tak dużo nam brakuje do roku 2016 – kiedy dzień wolności sektora prywatnego przypadł najwcześniej, bo 12 czerwca. Żeby wrócić do takiej daty rząd i parlament musiałyby przestać podnosić wydatki publiczne i pozwolić na spokojny rozwój prywatnej przedsiębiorczości, a nie „przedsiębiorczego państwa”.

Uważamy, że nasz wskaźnik lepiej od innych oddaje rzeczywistą skalę obciążenia sektora prywatnego wydatkami państwa. Z jednej strony od wydatków państwa odejmujemy te, które są jedynie księgową fikcją – jak podatki i składki na tzw. ubezpieczenia społeczne płacone przez pracowników sektora publicznego czy emerytów i rencistów. Z drugiej strony wartość tak skorygowanych wydatków publicznych przyrównuje się do prywatnej części PKB – bez uwzględnienia zakupu tzw. finalnych dóbr konsumpcyjnych i inwestycyjnych przez państwo. Dzięki temu unikamy kolejnej fikcji – że dobra i usługi dostarczane przez państwo są rzeczywiście warte tyle, ile wydaje się na nie pieniędzy. Nasza publikacja cieszy się coraz większym zainteresowaniem i mamy zamiar ją kontynuować.

Raporty

Instytut Misesa to również ośrodek naukowo-badawczy. Związani z nami ekonomiści mogą pochwalić się znaczącym dorobkiem naukowym i szerokimi zainteresowaniami. Dlatego właśnie postanowiliśmy stworzyć osobne miejsce poświęcone właśnie ich autorskim dziełom. W ostatnim czasie zbiór naszych raportów powiększył się o dwie pozycje.

Wszystkie raporty można bezpłatnie pobrać ze strony www.raporty.mises.pl

Dziesięć rozwiązań, które wyprowadzą Polskę z kryzysu

– autorstwa dra hab. Arkadiusza Sieron i dra Mateusza Benedyka

Ludwig von Mises napisał w *Ludzkim działaniu*, że: „społeczeństwo to zgodne współdziałanie, współpraca”. Zapewnienie warunków do rozwoju dobrowolnych międzyludzkich relacji jest najważniejszym zadaniem stojącym przed rządem. Jeśli mu się to powiedzie, społeczeństwo rozkwitnie, co uwidoczni się w licznych innowacjach, które polepszą warunki bytu i stworzą przestrzeń do rozwoju intelektualnego i duchowego. Ten raport ma wskazać 10 sposobów, które pomogą osiągnąć ten cel. Ich zastosowanie byłoby pożądane także np. rok temu, ale proponowane reformy stały się szczególnie istotne w czasach kryzysowych – kiedy ludzka współpraca w wielu obszarach uległa rozkładowi.

Raport był częścią naszego pakietu *Ekonomia+*, który przekazaliśmy parlamentarzystom i urzędnikom wraz z *Ekonomią w jednej lekcji* Henry’ego Hazlitta.

Krew nie w piach. Korzyści z płatnego krwiodawstwa

Starzenie się społeczeństwa, pojawienie się nowych chorób i rosnące w związku z tym zapotrzebowanie na leki prowadzi do ciągłego zwiększenia zapotrzebowania na krew oraz preparaty krwiopochodne. Sytuacji nie ułatwiają ograniczenia w częstotliwości oddawania krwi u wielokrotnych dawców oraz nierównomierny rozkład grup krwi w społeczeństwie. Rozwiązaniem tych problemów może być przynajmniej częściowe wprowadzenie modelu płatnego krwiodawstwa w Polsce.

Instytut w mediach i obecność publiczna

Przstawiciele Instytutu Misesa byli aktywni również w mediach. Idee promowane przez Fundację dotarły do kolejnych grup odbiorców. Nasi eksperci udzielali się w programach i stacjach o różnym profilu światopoglądowym i ekonomicznym.

Eksperti Instytutu Misesa regularnie komentowali bieżące ekonomiczne tematy na antenie radia Wnet. Można ich było także usłyszeć na antenie innych rozgłośni, zarówno lokalnych, jak i ogólnopolskich. Oczywiście najwięcej wystąpień naszych przedstawicieli można było obejrzeć w serwisie YouTube, gdzie występowali na różnych kanałach, wypowiadając się w tematach związanych z gospodarką.

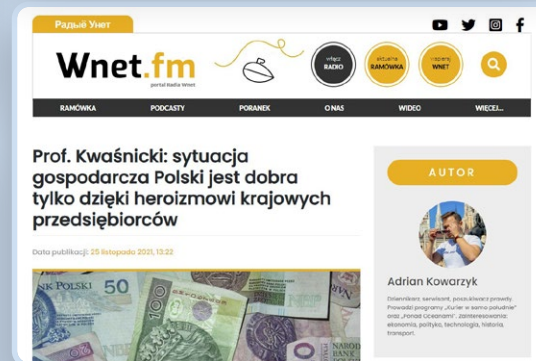
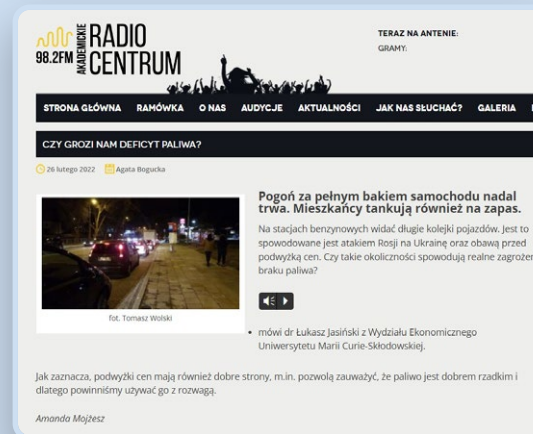
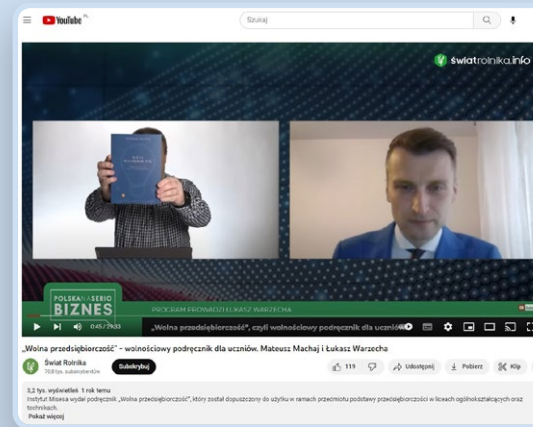
Coraz lepiej radzi sobie również YouTube'owy kanał Instytutu Misesa. Nasi sympatycy mogą znaleźć tam różnego rodzaju treści związane z działalnością Instytutu. Dyrektor generalny, dr Mateusz Benedyk prowadzi autorski program *Ludzkie gadanie*, a fundator prof. UW, dr hab. Mateusz Machaj przybliży widzom sylwetki najważniejszych ekonomistów w historii w swojej serii *Znani ekonomiści w kwadrans*. Na kanale umieszczane są także fragmenty wydarzeń organizowanych przez fundację oraz wystąpienia

ekspertów Instytutu na konferencjach, szkołach czy zjazdach.

Nie zabrakło również naszej obecności na wydarzeniach stacjonarnych.

Byliśmy obecni między innymi na Weekendzie Kapitalizmu oraz European Liberty Forum.

Na zaproszenie Instytutu Misesa oraz Fundacji Wolności Gospodarczej, w marcu Polskę odwiedził prof. Bryan Caplan autor takich publikacji jak: *Mit racjonalnego wyborcy*, *Edukacja pod lupą* czy *Otwarte granice*. Profesor Caplan przeprowadził wykłady w Krakowie, Wrocławiu oraz Warszawie oraz udzielił licznych wywiadów.

Sukcesy kadry naukowej Instytutu

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Stypendia MEiN

Dwójka naszych współpracowników – **dr hab. Arkadiusz Sieroń** (członek zarządu Instytutu) i **dr Jakub Bożydar Wiśniewski** - znalazła się w gronie stypendystów programu „**Stypendia Ministerstwa Edukacji i Nauki dla młodych naukowców**”

Jest to niezwykle osiągnięcie biorąc pod uwagę fakt, że w dyscyplinie ekonomia i finanse stypendia otrzymało **tylko pięć osób w całej Polsce**.

Doktorat Łukasza Jasińskiego

Rok 2022 rozpoczęliśmy od sukcesów naukowych zespołu Fundacji. W styczniu, nasz ekonomista Łukasz Jasiński, uzyskał stopień naukowy doktora. Promotorem pracy dra Jasińskiego zatytułowanej **Procesy rynkowe a interwencjonizm w systemie ochrony zdrowia Stanów Zjednoczonych Ameryki w ujęciu austriackiej szkoły ekonomii** był dr hab. Mateusz Machaj, profesor Uniwersytetu Wrocławskiego i fundator Instytutu Misesa.

Zdalna obrona rozprawy doktorskiej

Doktorat Mateusza Benedyka

Mamy w szeregach Instytutu kolejnego doktora. W czerwcu odbyła się **udana obrona doktorska** dyrektora generalnego naszego Instytutu Misesa – **Mateusza Benedyka**.

Praca doktorska Mateusza Benedyka nosi tytuł **Makroekonomiczne koncepcje Friedricha Augusta Von Hayeka – próba rekonstrukcji i oceny**, została napisana pod kierunkiem prof. Jerzego Rymarczyka.

Recenzentami pracy byli prof. Witold Kwaśnicki oraz prof. Zdzisław Puślecki. Obrona odbyła się zdalnie na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu.

Habilitacja dra Arkadiusza Sieronia

18 października 2021 roku, Rada Dyscypliny Ekonomia i Finanse Uniwersytetu w Białymstoku nadała **stopień doktora habilitowanego Arkadiuszowi Sieronowi**. Serdecznie gratulujemy! Warto podkreślić, że w komisji habilitacyjnej oceniającej dorobek naukowy habilitanta zasiadali uznani eksperci od ekonomii monetarnej i polityki pieniężnej, m.in. członek Rady Polityki Pieniężnej – prof. Łukasz Hardt oraz dwaj byli członkowie RPP – prof. Andrzej Sławiński oraz prof. Andrzej Wojtyna.

Jako główne **osiągnięcie habilitacyjne dra Sieronia należy wymienić książkę Monetary Policy after the Great Recession: The Role of Interest Rates**. Aktualnie trwają prace nad jej polskojęzyczną wersją, która ukaże się nakładem Instytutu Misesa.

Wsparcie dla Ukrainy

24 lutego rządząca Rosją klika skupiona wokół Władimira Putina postanowiła odmrozić trwającą od 2014 roku wojnę z Ukrainą. Od pierwszych chwil eskalacji konfliktu zarówno zespół Instytutu Misesa, jak i skupiona wokół naszej Fundacji społeczność włączyła się we wsparcie dla walczących o wolność Ukraińców.

Pomagaliśmy wydostać się z Ukrainy członkom zaprzyjaźnionych wolnościowych organizacji i ich rodzinom, angażowaliśmy się w znalezienie dla nich noclegów oraz pracy na terenie Polski. Pomagaliśmy w wyjeździe na Ukrainę chcącym pomagać jej ludności ochotnikom. Realizowaliśmy także konkretne projekty.

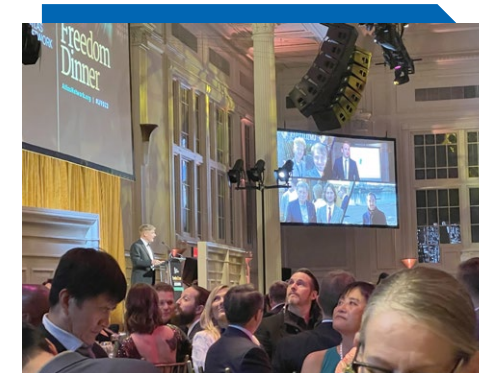
Od początku wojny wojska rosyjskie niszczą infrastrukturę krytyczną. W tym elektrycznie i sieci przesyłowe. Brak energii elektrycznej uniemożliwia działanie Internetu, a nawet podstawową komunikację. Dlatego we współpracy z zaprzyjaźnioną kancelarią prawną **Doniec Górecki & Partnerzy** zrealizowaliśmy projekt „Solar dla Ukrainy”, w ramach którego zakupiliśmy 100 mobilnych zestawów fotowoltaicznych i siatki maskujące, które umożliwiły przywrócenie kontaktu i ratowanie życia najbardziej potrzebującym.

W warunkach wojennych sprawna logistyka często przesądza o życiu lub śmierci. Dlatego, działając jako partner **Atlas Network**, braliśmy udział w zakupie, przygotowaniu i transporcie do Ukrainy 3 Transporterów Volkswagen T4. Nasi przyjaciele z **Ukrainian Students for Liberty** wykorzystywali je do transportu rannych w bezpieczniejsze miejsca, a obecnie służą one do transportu najpotrzebniejszych towarów i ludzi wewnątrz Ukrainy.

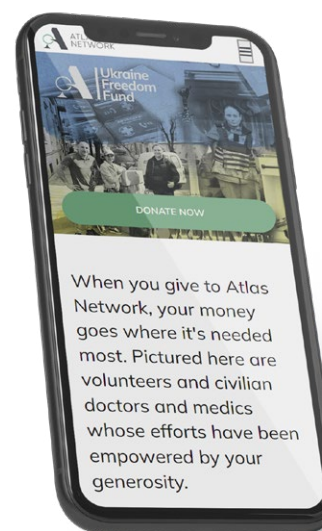
Środki przeznaczone na ten cel pochodziły m.in. z prowadzonego przez Atlas Network „Ukraine Freedom Fund” wspieranego także przez wielu naszych darczyńców. Do grudnia 2022 roku suma zebranych przez międzynarodową społeczność libertarian środków przekroczyła 3 500 000 USD.

Nie zaniechaliśmy też tego, czego oczekivaliby od nas Ludwig von Mises: walki z ideologią leżącą u podstaw tej i każdej innej wojny: etatyzmu. Na portalu mises.pl ukazał się szereg artykułów omawiających problematykę wojny i prawa do obrony z perspektywy libertariańskiej. Niemal każdy z nich znajduje się w czołówce najchętniej czytanych tekstów w tym roku, a ich wnikliwość została doceniona publicznie podczas Zgromadzenia Generalnego Mont Pelerin Society w Oslo gdzie jeden z mówców pisał: „While the Auburn based Mises Institute regurgitated Russian propaganda, Poland’s Mises Institute was publishing thoughtful essays on the implications of the war for international law”.

Nasze zaangażowanie w pomoc Ukrainie zostało także wyróżnione przez dr. Toma Palmera, który w trakcie swojego wystąpienia podczas Freedom Dinner w Nowym Jorku przywołał wypowiedź prezesa Instytutu, Mikołaj Pisarskiego.

W Instytucie Misesa mamy świadomość, że droga do odparcia rosyjskiej agresji wciąż jest długa. A po niej, nasi partnerzy pracujący w Ukrainie, będą mieli trudne zadanie zbudowania na nowo swojego państwa – jak mówi nasz przyjaciel i poseł do Rady Najwyższej Ukrainy Maryan Zablotskiy – tym razem jako „wolnorynkowego raj”.

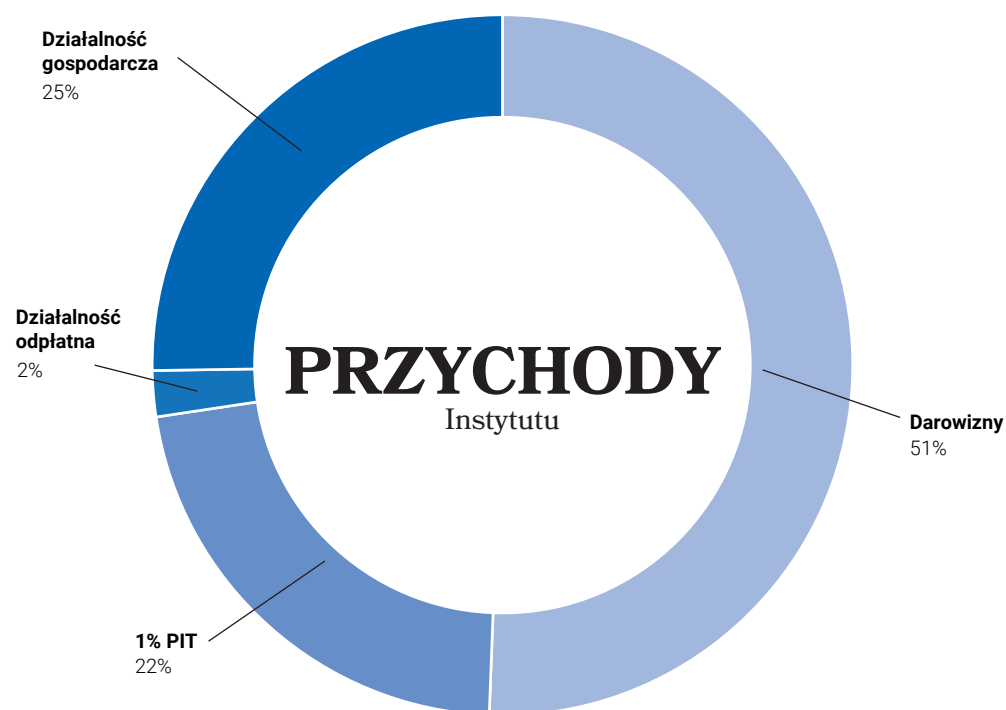
Dlatego serdecznie zachęcamy wszystkich naszych sympatyków i darczyńców do wsparcia prowadzonego przez Atlas Network „Ukraine Freedom Fund”. Wsparcia można dokonać na stronie: <https://go.atlasnetwork.org/campaign/ukraine-freedom-fund/c394061>

W celu uzyskania informacji na temat UFF można kontaktować się bezpośrednio z prezesem Instytutu Misesa: mikolaj.pisarski@mises.pl

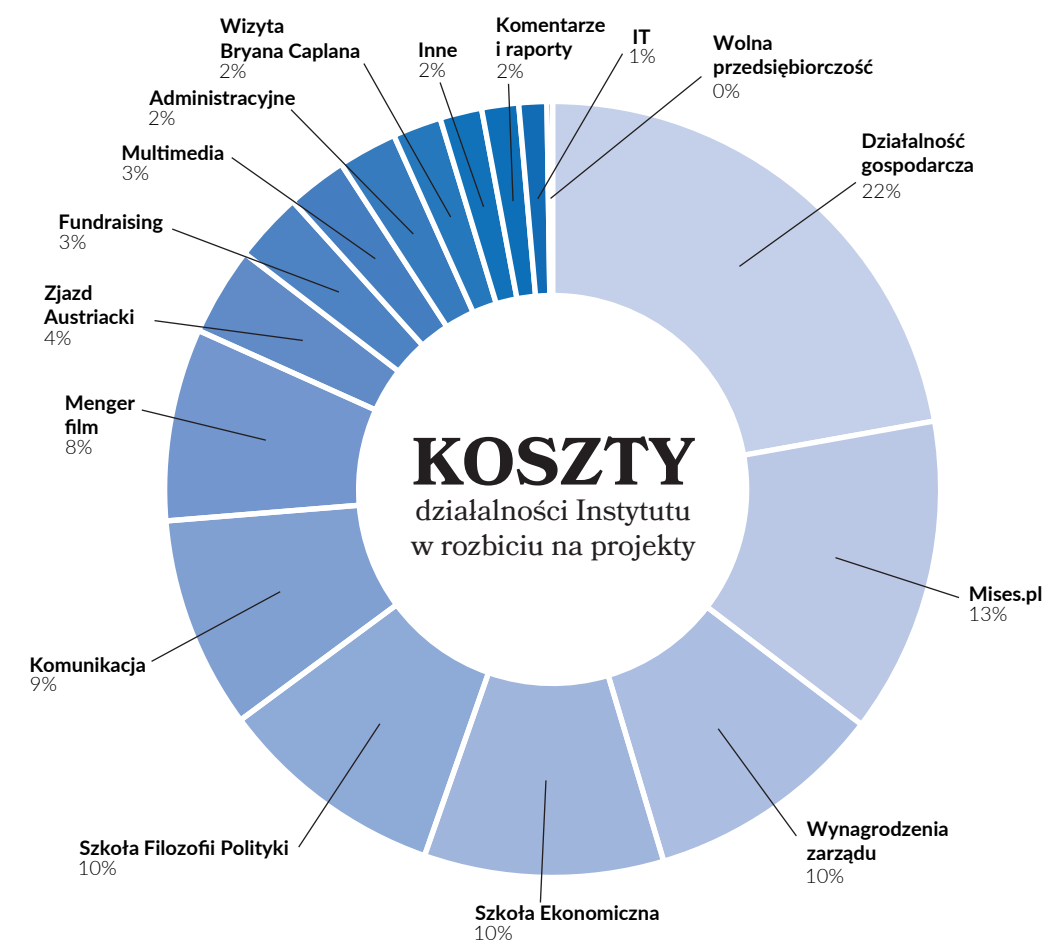
Finanse

W roku 2021/2022 przeprowadziliśmy dwa działania, które różniły się wyraźnie od naszego dotychczasowego profilu – **zbieraliśmy pieniądze na „Solar dla Ukrainy” i we współpracy z Atlas Network wspomogliśmy ukraińskie organizacje wolno-rynkowe**. Ponadto pomogliśmy kanadyjskiemu Wirth Institute w organizacji seminarium poświęconego szkole austriackiej. Wszystkie te działania miały osobne dedykowane finansowanie i środki przeznaczone przez darczyńców zostały spożytkowane w całości na te cele. Żeby ułatwić porównywanie naszej działalności rok do roku i nie stwarzać wrażenia nagłego wzrostu budżetu z powodu tych jednorazowych wydarzeń w poniższych podsumowaniach naszych finansów pomijamy te trzy programy.

W minionym roku z prywatnych darowizn i grantów, z działalności gospodarczej, z odpisów 1% na OPP i z opłat za udział w Zjeździe Austriackim zebraliśmy w sumie około 721 tys. zł. Rozbicie tych kategorii pokazuje poniższy wykres.

Na naszą działalność wydaliśmy ponad 775 tysięcy złotych. Rozbicie tej kwoty pomiędzy nasze poszczególne projekty przedstawia poniższy wykres

Zespół

Fundacja Instytut Edukacji Ekonomicznej im. Ludwiga von Misesa podzielona jest na działy i projekty. Każdy dział i projekt ma swojego koordynatora.

Fundator

Mateusz Machaj

Dział Badawczo-Naukowy

Dyrektorzy

Paweł Kot

Dyrektor ds. operacyjnych
Redaktor naczelny mises.pl

Marcin Serafin

Komunikacja i Marketing

Karol Szczerbiński

Fundraising

Zarząd

Mikołaj Pisarski

Prezes Zarządu

Mateusz Benedyk

Członek Zarządu i Dyrektor Generalny

Stanisław Kwiatkowski

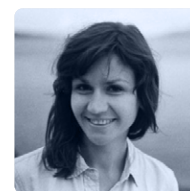
Członek Zarządu

Arkadiusz Sieroń

Członek Zarządu

Współpracownicy

Anna Gruhn

Wolna przedsiębiorczość

Jakub Wiśniewski

Wykładowca

Marcin Zieliński

Wydawnictwo

Hubert Wejman

Zespół Komunikacji i Marketingu

Łukasz Jasiński

Wykładowca

Bonawentura Lach

Zespół Komunikacji i Marketingu

Przemysław Rapka

Wykładowca

Maksymilian Gałuszka

Zespół komunikacji i marketingu

Karolina Olszańska

Z-ca redaktora naczelnego mises.pl

Tomasz Kłosiński

Redaktor

Rafał Trąbski

Redaktor

Podsumowanie

Miniony rok stał zdecydowanie pod znakiem inflacji. **Jako jedni z nielicznych przestrzegaliśmy, że masowa kreacja pieniądza mająca sfinansować błędną politykę rządową może jak najbardziej doprowadzić do wysokiej inflacji.**

Większość ekonomistów i dziennikarzy była przeświadczona, że żyjemy już w innych czasach, w których inflacja pozostanie na zawsze niska. Podawano różne wytłumaczenia takich prognoz – a to starzejące się społeczeństwo miało zmniejszyć presję na wydatki konsumpcyjne, a to „naturalna stopa procentowa” miała spadać, a banki centralne jedynie tę stopę przez ostatnie lata naśladowały. W Polsce znaleźli się nawet zwolennicy nowoczesnej teorii monetarnej, którzy wychwalali monetyzację wydatków państwa jako sposób na wzrost majątku społeczeństwa!

Po raz kolejny okazało się jednak, że „nowa ekonomia” jest wyraźnie gorsza w wyjaśnianiu świata od teoretycznego gmachu wznoszonego od Mengera przez Misesa po współczesnych austriaków. Dlatego tym bardziej chcemy tę ekonomię popularyzować i kształcić ekonomistów w tej tradycji. Szczęśliwie liczba naszych potencjalnych wykładowców i zaprzyjaźnionych naukowców wyraźnie rośnie. Wydajemy kolejne książki, piszemy artykuły, nagrywamy podcasty czy videokomentarze i organizujemy szkoły i konferencje. **Nie byłoby to możliwe bez Waszego wsparcia naszej codziennej działalności i różnych projektów edukacyjnych, wydawniczych czy popularyzatorskich.**

Przeciwników bliskich nam idei nie brakuje, a więc przed nami pozostaje jeszcze dużo pracy do wykonania. Na szczęście mamy dużo pomysłów na dalszy rozwój naszej działalności. Mam nadzieję, że pomożecie nam w realizacji tych planów.

1,5%

Podnieśmy **stopę** wsparcia!

KRS: 0000174572

 **INSTYTUT
MISESA**

Instytut Edukacji Ekonomicznej im. Ludwiga von Misesa

Fundacja Instytut Edukacji Ekonomicznej

im. Ludwiga von Misesa

pl. Strzelecki 20, 50-224 Wrocław

www.mises.pl